

Година II.

УЧИЛИЩЕТО издава
два пъти въ мѣсека на тѣ-
зи голѣмина. Годишна цѣна
прѣплатенъ едно бѣло медж.
а за отвѣтъ Турско фр. 7. Спо-
моществованіята ставатъ за-
година. Писма, неплатени на
пощата не сѫ прѣти. Твърдѣ-
дѣлги и неекспони дописки
оставатъ непомѣстени.

Слиствъ 18-й.

Писма, дописки и спомо-
ществованіята са испрашватъ
надписани до издателя въ
Русе у печатницата на Ду-
навската областъ, прѣзъ Г. на
Спаса Попова.— Въ Шюменѣ
до Г.-да Братія Р. Ил. Блѣ-
кови.

У Ч И Л И Щ Е.

Съдѣржаніе: Природата и Народитѣ. — Трохичка хлѣбъ или описание на човѣка (продълженіе
отъ сл. 17-й). — Плѣтуваніе прѣзъ планината (продълженіе отъ сл. 17-й). — Описаніе на Цариградъ. — Идига-
ніе на човѣка. — Отлични новѣсти.

Природата и Народитѣ.

(Продължение отъ сл. 16-й).

Ако би природата дѣйствуvalа зна-
чително върху характера на различните
народи, то щѣше да бѫде:

1-во. Трѣбаше два народа, кои живѣятъ подъ еднакви природни отношения
да иматъ еднакавъ характеръ, или щѣхѫ
да са съглѣдатъ много бѣлѣзи у характер-
итѣ имъ, и да бѫдатъ сближени по
сродство единъ съ други. Но на пър-
вій поглѣдъ нїй ще видимъ, че то не е тѣй.

Къмъ южната стѣна на канала (мѣж-
ду Франція и Англія) мѣстото е тѣй
сѫщо исклевито и вѣтърничево, както
и у сѣверната; топлината е еднаква и
у двата брѣгове — отсамъ и оттатъкъ,
земята еднакво варлива, (киречлива) съ
еднакви растѣнія, но пакъ двѣтѣ наро-
дности, кои населяватъ тѣзи мѣста, твър-
дѣ много различаватъ едни отъ други,
на който каналътѣ е природната грани-
ца. Англичанинътѣ който живѣе покрай
канала, е сѫщій Англичанинъ, каквъ-
то е и братъ му, който живѣе по на вѣ-
трѣ. А Французинътѣ по край канала е
се пакъ онзи Французинъ, каквото сѫ и
неговитѣ сънародници — Французи.

Немскій и Французскій характери сѫ-
щественно са различаватъ единъ отъ
други, ако и да сѫ подъ еднакви При-

родни отношения на западната нѣмска
и къмъ Источната Французска граници;
близо на сѣверъ иматъ единитѣ и другитѣ
равнини, южнитѣ пѣкъ повече брѣ-
гове сѫ покрити съ плодородни ниви и
лозя. — Швейцарскытѣ брѣгове и долини
са населени съ три народа, кои са раз-
личяватъ съвсѣмъ едни отъ други; на-
истина често са случава щото водитѣ
да раздъвояватъ народности у една до-
лина, както е на пр. у Версаиль. — Въ
Унгарія (Маджарско) живѣятъ четири до
сушъ различни племена, различни по на-
родность по характеръ; както що сѫ:
Славянските племена, Унгри, Нѣмци и
Ромѣни (Власи), кои малко много сѫ
размѣсени едни съ други! Слѣдовател-
но тѣ живѣятъ подъ еднакви природни
отношения. Сѫщето виждаме и у Тур-
ско, дѣто живѣятъ размѣсено Турци,
Бѣлгаре, Ермени, Грѣци и други наро-
дности, но пакъ съкоя народность е у-
вардила своитѣ характеристики чер-
ти и пази ги, ако и да е земята и кли-
матъ едни и сѫщи. — У сѣвернія брѣгъ
на Африка живѣятъ Барварези, размѣ-
сено съ други таквизъ прѣселенци, А-
рапи и Турци, прїшли татъкъ отсѣтнѣ,
но и пакъ имъ неозначава характера
Природнитѣ отношения, що сѫ общи на
тѣхъ. Сѫщето може да са каже и за

Коптитѣ (Циганитѣ), Арапитѣ, Турцитѣ и Черънците (Мавритѣ) у Египетѣ; послѣ, за южните Африкански Кафи, Хентоти и Маври; юще за Холандезитѣ и Англичанитѣ, кои сѫ прѣселени твърдѣ късно. У Лапонія живѣятъ Лопари и Скандинавци, подъ сѫщитетѣ Природни отношенія; у Шлезвикъ: Нѣмци, Френци и Данци.

2^о. Ако би имали Природните отношенія сѫществено вліяніе, то единъ народъ неможеше да живѣе подъ различни климати на земята, безъ да са покаже нѣкоя разлика у характера му. Но ний виждаме, че и то не може да бѫде; Италіанецтѣ, който живѣе по високите равнини на едно доста хладно място и безъ земедѣлчество, той пакъ си е Италіанецъ, както и онзи у Сицилія. Тъй еднакво и онзи, който живѣе по височините на срѣдните Алпи и Апенейски планини, дѣто Природата е сѫщата както и у съверна Европа. На врѣхъ Алпийските планини, Тиролецтѣ е сѫщия Нѣмецъ, както и неговій братъ който живѣе по Тиролските мочюри, дѣто земята е по ниска отъ морската височина, и пакъ неможе ни да са помисли че провинциалната разлика е причина, че климата е другій. На съки начинъ Тиролскій Нѣмецъ е по-близо на Тиролеца, който живѣе у мочюрилите крайща, отъ колкото на Италіанеца, който живѣе въ съсѣдство съ него.

(Слѣдва)

ТРОХИЧКА ХЛЪБЪ или описание на човѣка.

(Продълж. отъ сл. 17.)

Гърло.

Помните ли вие, мило мое другарче, нашата прикаска за пазачтѣ, който имаше свързалището си въ языктѣ? Освѣнъ пазенето на къщата ные ще го видимъ да испълнява и нѣкой длѣжности изъ дворътѣ. н. п. примита, причистя и друго.

Дългътѣ, освѣнъ като има длѣжностъ да

испытва и приглѣдва сичко що му са поднесе, нѣ още тряба да приема и да проважда по патагътѣ. Той е като метла, коя измира сичко що са е набрало изъ кюшетата, събира на купчинка, става като лопатичка, опира си краиченцето на небцето и нѣ не тряба тѣж да бѣрзame.

Малко назадъ отъ устата потеглюва тесенъ проходъ, отдѣленъ отъ нея съ малко язиченце, закачено па небцето; това язиченце може да са сравни, като съ пердото, кое са гужда да раздѣля двѣ стая една отъ друга и презъ кое може да са мине, като го подигнемъ.

Ако ли този проходъ водеше отъ устата право въ стомахътѣ, то гълтането и вървежътъ на хапката щеше да стане твърдѣ просто и твърдѣ лесно: язиченцето щеше да са надигне, хапката щеше да мине като презъ перде и па добъръ часъ. Нѣ не е тъй: строителътъ на къщата поискъ да направи икономия въ направата си. Въ този проходъ са свързватъ двѣ работи: единъ путь води и са спуска отъ устата къмъ стомахътѣ а други отъ носътъ и отъ устата къмъ сърдцето или въ гърдите ни. Воздухътѣ, когото ные дышаме, има въ него двѣ съвсѣмъ други врата: една отъ тѣхъ води къмъ носътъ, и друга въ гърдите ни; храната нѣма никаква работа да минува прѣзъ тѣзи врата. Разбира са тя, храната, тряба да върви тамъ, дѣто тряба; а за това иска са що на пътътъ й да има само една врата, която да води право въ коремътъ.

Когато ные гълтаме въ едно и сѫщо време нѣщо са подига и притиска вътре въ гърлото ни. На това ные съвсѣмъ не обрѣщаме внимание, защото то става само отъ себѣ си, а пакъ умътъ ни е заѣтъ съсъ други работи. Поиспитайте са и проглѣтнете, безъ да имате нѣщо въ устата си и ще видите що става тамъ.

Представате си този проходъ въ образъ на една манишка стаичка, въ която посрѣди на едно перде стои врата, на таванътъ направено дупчица, коя води къмъ носътъ; долу (на земята) двѣ широки трѣби; на прѣдъ стоп трѣбата за дыханье, по назадъ трѣбата за коремътъ.

Сега глътнете.

Пердото са подига и са притиска до таванът — нѣма кѣмъ носятъ пжть. Трѣбата на дыханьето малко са по-подига кѣмъ стѣната и са скрыва задъ вратата, постепенно, като са свива и оставя място за хапката, която иска да мише отгорѣ! освѣнь това за по-добре въ то време, като са тя подига, на нея са спуска клапанче и яко затваря устата на трѣбата. Остава сега само единъ пжть — трѣбътъ кѣмъ стомахътъ; хапката отива на право безъ да зѣрка; щомъ замине сичко дохожда пакъ и са намѣста на мястото си.

Отистинна премѫдро измыслено! и ако бы човѣкъ да са позамисли, поразмысли за тѣзи чудеса, що са намиратъ въ сами нась, за тъи чудни нарѣди, които безпрестанно работятъ сами отъ себѣ си и отъ кои зависи наший животъ, то, на право, ще бѫде срамъ на нась, като изучваме много други нѣща много предмѣти, а оставаме безъ внимание с'такъва нѣща; ные глѣддаме на тѣхъ, като на малки работи, съ кои могатъ да са заљгватъ само малки дѣца, а не възрастни мажъе. Да, срамотно ще ни са покаже, когато си помыслимъ, че ные можемъ въвъ всичко разумно да постѣжваме, като познаваме причинитѣ, а не да са водимъ и да живѣемъ, както са водять и живѣятъ животнитѣ по единъ безсознательнъ истикътъ. Още — малко ще е, ако бы ные да познаваме разнитѣ причини на тѣзи человѣческа машина и да я вардимъ, за да не бы да са повреди! Нѣ вижъ че сѫществуватъ до насъ близо и други, за кои ные отговаряме, кои ные тряба да раззвиваме и да вървимъ по дирята на доброто имъ раззвиванье; какъ ще испѣлнимъ ные тая длѣжностъ съ чиста съвѣсть, когато незнаемъ ни нарѣбитѣ, нито работитѣ, нито различитѣ закони, подъ кои е подложилъ великий Създатель това чудно по тѣло?

Вие глѣддате на менъ очудени и като че ма не разбираете; нѣ ще доде време, когато вие станете баща или майка и тогава ще бѫдете твърдѣ благодарни, защото още като сте били дѣте научили сте са и познали сте какъ вашата манишка дѣщера ще начне да живѣй,

само безъ да познава това. Вие ще имате тогава подъ рѣцѣтѣ си хиляди случаи, за да гудите въ работа това на нея, що сега изучваме; а за сега нищо ви не прѣчи за да ползвувате сами за себѣ си.

Напримеръ, азъ зная, че вие когато наставлявате маничката си рожба и ѝ казвате общото извѣстно на всички правило: „*чи не трѣба да са хортува когато са яде хлябъ*“ ще пригудите още: „*най-повече, когато приглагаме хапката си*“ и това ще го казвате не защото тжий казватъ хората, нѣ защото познавате, че е вѣрно тжий.

За да са хортува непремѣнно тряба да са искарва воздухътъ отъ дыхателнитѣ орудия изъ устата; вие това знаете и звукътъ е шумъ които произлиза отъ това. Ето защо когато четете високо на гласъ, въмъ ви казватъ небѣрзайте, позапирате са на точкитѣ и на запятиитѣ, инакъ у васть ще са свърши воздухътъ и безъ да щетѣ ще са спрете на захващанието на предложението, за да си пригответите новъ въздухъ за издышанье.

Видѣхме вече, че за да не бы храната да зѣрка пжтьтъ си и да иде въ друга врата, когато приглагаме, дыхателното гърло са закрыва въ това време. Нѣ ако бы да са иска воздухътъ да излѣзи въ сѫщето това време, то тряба да са пусне. Трѣбата са отваря и напусти ще са мжчимъ да повърнемъ работата назадъ: хапката не върви въ пжтьтъ си, а насокова въ другъ, кои са намира по испредѣй, това ще каже — задавихте са.

Помнители какво става тогава съ васть? Кашлите, кашлите, до дѣто посинеете задавава-еса, всич ото ви тѣло са растрепервя, очи ви испѣкватъ. Тукъ нѣма никаква помощъ, тряба всичко да са исхвърли назадъ, остава само да закрьемъ лицето си съ кжрната. Трѣбата, като глѣда че невиканъ гостенинъ иде, съсъ сила подига са и го истиква на вънъ. Дробътъ, кои бы са пукналь, ако бы стигналъ до него гостенинътъ, помога и той на добрийтъ си слуга, кой са бие за неговото спасение. Той силно са размърдва, провожда и отпуска кълба воздухъ отъ себѣ си и той гони всичко напредѣ си — Това е кашлица; най-насетнѣ виждаме, че кръво впуснатата хапка излиза изъ устата. Бурата са утихва

тогава само, когато са учили гърлото—несмѣйте са надъ тази работа. Ако ли хапката е отишла далечко и съ никакво усилие не може да са исплди, работата е злѣ, човѣкът са задушава и умира на мястото си. Много такива примѣри има дасъ ставали.

Не е ли истинна, че ви това като знаете сега, строго ще запретите на дъщеря си да не хортува въ това време, когато яде хлябъ?

Къмъ това още щѫ прибавя, чи въ времето на яденето не тряба и да са смѣхътъ, защото смѣхътъ не е друго нищо, освѣнъ силно размърдванье и вълнуванье на оръж-ната ни стая, отъ що са искарва много воз-духъ и въ такъвъ случай устата на тръбата сѫ принудени безъ да щѫтъ да са отворятъ.

Въ това време, когато ядемъ да са пазимъ да не засмиваме и други, сѫщо и да ги бутаме или да ги плашимъ изведнажъ; съ една рѣчъ трѣба да са пазимъ отъ всичко що може да направи изведнажъ волнение, спорѣдъ кое воздухъ иска да излязи на вънъ а храпата що са намира въ устата може случайно да сполѣти тамъ

За да са разясни по-ясно сичко що приказвахме азъ на прощаванье щж ви кажж по имя всичкитѣ предмети за кои разказвахме.

Онова що нарѣкохме перде са казва языченце.

" " проходъ " " гълътка.
" " тръба на стомахътъ са каз-
ва пищепроводно гърло.

Основа що наръкохме трябва гръдна са
казва гърло или гортанъ.

По сега бѫдете по внимательни: иные скоро ще влеземе въ голямата кѫща, дѣто ще намѣримъ да седи господарь на кѫщата, къмъ когото гоститѣ съ толкова церемонии и преглѣданье са впускатъ при него.—

Д. Б.

(Слѣдва.)

ПОСТУВАНIE ПРЪЗЪ ПЛАНИНАТА

(Продълж. отъ сл. 17).

Шесть часа на далечь отъ Казанлѣкъ, къмъ Югъ са намѣрва градътъ Желѣзникъ (Стара-Загора), разложенъ на равно

и хубаво мястоположение, до политъ на Срѣдня-гора. Тукъ са глѣдятъ рѣдомъ лозя, простирали на голѣмо разстояніе, много дѣрвета и сѣкакви овошки. Близо до града, къмъ Истокъ тече рѣката Бедечка, дѣто са въртятъ много воденици и околоврѣстъ градини за зеленчуци, а по нѣйдѣ си и розови (трѣндафелени) садове. Между иногото источници (чешми) и кладенци, що има у Желѣзникъ отличава са источникътъ *Акарджа* съ нѣколко чюкори, дѣто хлюе като изъ улей вода, коя може да покара мелница; спорѣдъ това и махлата са зове *Акардженска*. Тукъ са намѣрва и главното дѣвическо училище, а мѣжкото е у махлата, назована мѣзгъха (намѣзгахъ).

Прѣзъ години си Желѣзникъ са похваливаше за добритѣ народби на тамкашнитѣ училища, дѣто ставахъ и учителски събори, но сега нѣкакъ са побѣркали и неслѣдуватъ толкозъ урѣдно. До колкото можахме да разберемъ причината на това не била друга, освѣтъ осиромашаваніето на училищната касса; но за напрѣдъ има надѣжда, че сичко ще са поправи и нарѣди както прилича.

У Желѣзникъ има вече обуравени и доста събудени хорѣ, които познаватъ ползата, що излазя отъ ученіето, та не-щѣтъ остави училищата си въ небре-женіе— да заглушеятъ изново.

Тъзъ година съ испратили отъ Железникъ 3—4 момичета за учителки по други градове, и тѣзи момичета съ свършили у тамкашното дѣвическо училище. За това колко е хубаво и полезно когато нашите училища слѣдватъ рѣдовно, а учителите и учителките залѣгатъ съ присърдце да пригответъ добри ученици, кои ще послужатъ народу си за народъка въ просвѣщението!

Къмъ Югъ отъ Желѣзникъ са простира дълго и широко поле, назовано отъ жителите *Загара* (Загора) дѣто излазя най-чиста пченица—*Загарія*, съ много села Българи и Турци, кои сѫ еднакво орачи и овчери, Прѣди 30 години тамъ у Българските села нѣмаше

найдѣ черква и училище, а сега рѣдомъ сѫ направили и ученюто е пустило коренъ по онова място, дѣто напрѣдъ е владеяла черна простота и сѣкакви сувеверия. (*)

Търговията у Желѣзникъ е мястна. Главнитѣ пройизведенія сѫ жито, гроздѣ, отъ което става хубаво гѣсто вино и скума ракія; съятъ юще сусамъ сей-рекъ, бадеми и др. Има и много орѣшакъ;—отъ сусама и орѣховитѣ едки правятъ шарлаганя, за което има доста мелиници, карани съ коню. (**)

По—главній поминокъ на мястото е отъ вино и жито. Тамъ са изваждали и голѣмо количество коприна, за която има устроени фабрики; но отъ нѣколко години на самъ, по—причина на болестъта по—втищитѣ (бубитѣ), това пройзвѣденіе твърдѣ са е смалило и коприната току—речи никакъ ѹкъ небива. Татъкъ са обръща голѣма търговия съ добитъкъ.— Индустріята и тукъ както и другадѣ у нашенско е задрѣмала. У Желѣзникъ има много мяднickerници, дѣто са работи бакъра, на сѣкакви съдини менци, салхани и др. Обработването на кожитѣ е успѣло, отдѣто излазятъ хубави мешини, Сахтиени и гънонове; а особена фабрика има за видѣло—за ваксани обуща.

Откъмъ образоването този градъ ми са стори да е понапрѣданъ; защото тамъ има доста богати книгопродавници, дѣто са прiemатъ сѣкакви вѣстници и Бѣлг. книги.—Училища 10: 4 първоначални за момчетата, 4 дѣвически и по едно главно; а ученици и ученички повече отъ 1500. Тукъ видѣхъ, че хората работятъ изъ убѣждение за успѣха на училищата си, а не по мода, като другадѣ. Едно нѣщо имъ додѣва само, кое често туря прѣдѣль на тѣхното благородно желаніе—нѣманятието парично срѣдство за обдѣржане на училищата.

(*) Описание за училишата въ Желѣзникъ и по селата глѣдай на пространно „Читалище“ год. I. брой 6, и въ Училище сѫщо год. I. брой 7.

(**) Сусамъ и орѣховитѣ едки порво са описанть улагорѣщена пещъ, а послѣ са смигнатъ та излазятъ шарлаганъ.

Змѣйово (Tur. Дервентъ).

Това село е на пакъ, отъ Казанлѣкъ, около два часа до Желѣзникъ, на врѣхъ Срѣдня—гора, отдѣто прѣзъ единъ утѣсъ (боазъ) са слазя у града. Селото има до 180 кѣщи Бѣлгари, хора като сичкитѣ селачи, работници и орачи, но окопитени, и обичатъ ученюто. Причината е, че тукъ преди 30—40 години е сѫществувало училище, дѣто ученюто ако и да било по—старому—съ Часослове и Псалтири,—но се пакъ са обуравяли отъ омразното невѣжество, що е натискало другитѣ селени у Желѣзническо. Тукъ е имало стара черква, дѣто са е почитала като мънастиръ, и тамъса прихождали поклонници отъ сичка Загара, особено въ денѣ на храма, когато е ставало сборъ и поменувало са: *Дервентскій Мънастиръ*.

Днесъ иматъ мъжко и женско училище, дѣто са прибиратъ зимно врѣме до 80 ученици и ученички, а лѣтѣ 60. Сегашній учителъ е Г—нъ К. М. Богоевъ, момакъ отъ сѫщето село, който са учили у Желѣзникъ; той има сътрудникъ Г. Стойнова, и двамата добри и благонравни младежи, които неможахъ да ни са нарадватъ. Дай Боже да са отвѣдатъ такива момци рѣдомъ у селата! Изъ това село са излѣзли нѣколко младежи, свѣршили що—годѣ наукитѣ си у Желѣзникъ, и сега учителствуватъ у градове, а именно: у Айтосъ нѣкой си Воденчаровъ, у Шипка П. М. Богоевъ и К. П. Ивановъ у Горния Орѣховица, въ Търновско. Помисли си сега ти читателю какво добро може да излѣзе и отъ селата, когато има добра воля и ревностъ къмъ ученюто, та и ти са по—грижи да спомогнешь на селото си, дѣто си роденъ и отрасалъ.

У Змѣйово има Бѣлгарско читалище, съ що—годѣ библиотека, дѣто младежитѣ са прибиратъ на врѣмени да прочитатъ книги и вѣстници. Ний са сприказахме съ нѣкой отъ читалищнитѣ членове, коити дочакахъ и испроводихъ учтиво и

много са радвахъ за посещенето ни. Ето добро и примѣрно село у нашенско. Да живѣятъ таквизъ селени!

— Учителката на дѣвойкитѣ е Г-ца Катеринка Георгіева изъ Желѣзникъ. На прѣдъ Г-да Желѣзничане, Богъ ще видѣе на помощь! (Слѣдва Габрово).

Описаніе на Цари-градъ.

Ц.-градъ по напрѣдъ сѫ го наричали *Византія*, отъ Турцитетѣ е нареченъ *Станболъ*,¹⁾ или както ся намира по монетитѣ *Костантиніе*. Той е столица на Евр. Турціѣ и на цѣлѣтѣ Османскѣ Имперіѣ. Съзиденъ е на 7 рѣтове и е разложенъ на едно чудесно мѣстоположеніе край Босфора. Съ 1,100,000 жителю. Обграденъ е съ дебелы стени (зидове), съ 20 приградії; съ широко пристанище, образувано отъ единъ заливъ нареченъ Златный рогъ, което е едно отъ най-вѣликолѣпнитѣ на земното кльбо; съ 3 гольми приградії, а именно; *Пера*, гдѣто живѣятъ Европейцитѣ; *Галата* жилище на търговцитѣ, и на срѣцѣ *Фенеръ* жилище на Гръцитѣ и сѣдалище на Гръцк. Вселенскій *Патриархъ*. Тосъ градъ е съграденъ въ амфитеатъ, и прѣдставлява отъ морето единъ прѣхубавъ изглѣдъ, обаче е съ улици тѣсни и кални, кѫщата му дръвени, което е причина на честытѣ пожари. Съ широкы мѣста²⁾ — *Атъ-Мейданъ* или Ипподромъ, гдѣто ся намира единъ обелискъ (дыкали-ташъ), и два стълпове; съ много изворы и потоци отъ които иѣкои сѫ много хубавы; съ безбройни бани, и съ много пазары; разны палаты, мѣжду които трѣба да ся забѣлѣжи *Арага* както го наричатъ, или Императ. Палатъ, и Старый Палатъ; съ 344 джаміи отъ които по-хубавы сѫ: *Ая-Софія*, съградена отъ Іустиніана, джаміитѣ на Султ. Ахмеда, на С. Сулеймана, на С. Османа, и на Султанъ Валиде; съ много черковы: Гръцки, Ерменски, една Бѣлгарска и пр.; съ много първоначални училища (мектеби) и медресета; Воененъ Арсеналъ, нареченъ *Топханіе*; съ

хубавы казармы; прочиота крѣпость на Сеттуръ, която служи за тѣнициѣ на Дѣржавитѣ. Обыколкитѣ му сѫ прѣлестни, по брѣговетѣ и краишата на пролива има мно-го кьошкове, лѣтни кѫщи, градини и пр. съ много училища: военно за мореплаваніе, за лѣкарство, Императорскій Лицей и пр.; съ 40 библиотекы, съ официални вѣстници и много други иностранини. Малко индустріаленъ; и въ много търговски градъ. Климатъ промѣнливъ и малко благорастворенъ. Хората тамъ сѫ изложени на чести прихващанії (холера,—моръ) които произлизатъ отъ немарливостъ въ чистотѣтѣ. Тосъ градъ познатъ първоначално съ име *Византій*, е игралъ въ пай-старото врѣме еднакъ значителенъ игрж. Много пажи былъ упостошаванъ или сѫщо развалинъ; и въ не е покрытъ вѣликолѣпностътѣ си, дадена нему отъ Кост. Вѣликій, който го направи своя *Христіанска* столица въ 330 г. п. хр. и му даде името си — *Костантинополь*—. Отъ раздѣлевието на Римскѣтѣ Имперії (395 г.) Костополь стана столица на Вѣсточнѣтѣ Импер. и скоро надмина *Римъ*, както по вѣликолѣпніето си, тѣй и по народонаселеніето си, по богатството си и по търговищта си. Въ Іустиніановото царуваніе быде прѣобрѣнатъ отъ едно растрѣсаніе на земѣтѣ (557); но отъ подиръ прѣправенъ былъ и съ още по-много вѣликолѣпности; той много пажи былъ обетъпанъ напусто; най напрѣдъ отъ Аваритѣ (593); втори пажъ пакъ отъ Аваритѣ съединени съ Перситѣ (625); отъ Арабитѣ (671.—678 г.) отъ Бѣлгаритѣ (755 г.); отъ Варягитѣ (866); Кръстоносците го завладѣли въ 1203 г. и ся основа Латинско Царство; и въ 1261 г. Никейскитѣ царь Михаилъ VIII Палеологъ, го завладѣ съ измамъ и го направи пакъ столица на Гръцкѣтѣ Имперії. Послѣ, като ся напада на много пажи отъ Турскитѣ Султани отъ С. Орхана (1337, отъ С. Баязита, отъ С. Амурата, подпадна най сѣти подъ мѣжественни ножъ на Османлите т. е. Султ. Мухамедъ II го прѣвзѣ и направи рѣшителни столици на Отоманскѣтѣ Имперії. (1453 г.). Вѣликолѣпността и памятниците му ся съхранихъ и опазихъ съ единъ плачевенъ начинъ. Той

1) Ислам-боялъ, сир. множество на Мухаместанитѣ
2) стѣгди-мегданни.

вълникъ градъ е игралъ голѣмъ игра и въ черковнѣтъ Историѣ...

В Хр. Радославовъ.

(изъ Исторический и Географический Лексиконъ).

Издиганьето на човѣкътъ.

Както сичко са вижда да е нищо въ младенчеството си; както сичко са вижда отъ начало на подиганьето си слабо и безпомощно, тѣй сѫщо е и съ човѣкътъ. Ако поглѣднемъ на едно дѣте въ неговото тѣло, то какво ще видимъ? Слабо, безпомощно отъ сяка една страна и не може да направи нищо друго, освѣнъ едно слабо мърданье на тѣлеснитѣ си ордия. Нѣ, о природно чудо! както всичко въ свѣтъ има сила да растѣ и да са прѣобраща въ размѣни образи, тѣй сѫщо и тѣзи отлична, между другите твари, тваръ са подига малко по малко и растѣ. Първий управителъ—мозакътъ—си заѣчива вѣч отколѣ посѣтѣтъ корени, избира потрѣбната си храна и работи; малката шепичка кръвъ са замѣнява съ около 8-9 очи; коститѣ, отъ храненѣе на кръвата, заѣзватъ и са затвърдяватъ по силно; Бѣлтиятъ дробъ поѣма повече въздухъ, отъ кулкото прѣди и причистя нечистата кръвъ. И тѣй тая тварь, която по прѣди нарѣкохми безсилна, виждаме да е станала пай силна и умна. Виждаме я да е покорила подъ ржката си много, много по силни отъ себѣ си животни и да си работи съ тѣхъ неуморно работата; виждаме я спрѣна на пай высокитѣ мѣста горски, да са тласка денѣ и нощѣ въ небеснитѣ свѣтила и да ги разбира. Нѣ това е малко, това му не стига, той иска щото това негово кротко вървенѣе да са замѣни съ друго по силно, щото да е равно съ птицитетѣ въ въздухътѣ и рыбите въ водата. За това и той са залавя за работа. А какво работи? какъ върши? Нека видимъ. Ако са взърнемъ въ неговите работи, ные ще видимъ той да е прѣбралъ отъ разни страни разни метали-

чески дребнотий и да си чука денѣ и нощѣ неуморно; виждаме на оголо му разни книги, отъ които той точи малко по малко потрѣбното за работата си. Нека сега да са попитами: какво излѣзи отъ сичко това? Напразно ли е работилъ? Не. Ето, че го виждаме каченъ въ едно кошче, направено съ различни машини да распарѣ надвѣсенитѣ надъ земята облаци и да са издига въ въздухътъ.

Голѣмо, голѣмо е това природно чудо, кое изменява и прави всяка тварь, а най вече човѣкътъ, да са наслаждава съ хубавото на свѣтътъ.

Вилику В. Желѣзовъ.

(Ученикъ отъ Дивдловското училище).

Б. Р. Ній съ драгостъ би посрѣщали и помѣствали въ „Училището“ подобни сѫждения. каквото е горното на ученикътъ В. Желѣзовъ. не за друго, но повече за настѣрдчаванѣе. сѣки ученикъ може да стажи въ полето на книжнината и да поработва: да описва мѣста, да събира разни приключения изъ народа и да ги обрѣща въ историйки или приказки, да събира пѣсни, гатанки и пр.—Неговия трудъ нещо остане не награденъ.

Отлични повѣсти.

При Иродовія дворъ живѣше единъ болѣринъ, който са обличаше въ коприна и скъпоцѣнни платове и живѣше твърдѣ раскошно. Тойзи царедворец имаше на далеко единъ пріятель, съ когото бѣше другарувалъ у младите си години, и той му доде на госте. Царедворецътъ обрадованъ, че дочака пріятеля си, приготви голѣмо угощеніе, на кое покани сичките си пріатели. На трапезата бѣха турили сѣкакви гозби и хубави ястія у скъпоцѣнни съдини, се отъ сребро и злато съ разни питія, Домакинътъ сѣдеше на първото мѣсто до трапезата, а отъ дѣсната страна—гостенинътъ му и нарѣдъ другите призвани. Сичките єдяхъ, пияхъ и веселяхъса.

Гостенинътъ пріятель, казваше на царедвореца, че такова укашеніе и вѣликолѣпностъ никога не е виждалъ у отечеството си, каквото глида у неговія домъ,

Той са радваше на една таквазъ раскошност и увъряваше, че приятеля му е най-честитий човѣкъ на свѣта.

За отговоръ на това домакинът зе съ една злата ченія една голѣма червена ябълка и ѝ подаде на приятеля си съ тѣзи думи: «Ето тѣзи ябълка се у злата ченія е стояла и на глѣдъ е много хубава.» Пріятельтъ му пое ябълката, разрѣза ѝ и що да види? — въ нея излѣзе единъ червѣй.

Тогава той поглѣдна къмъ приятеля си; но царедворецътъ наведе очите си и въздъхна. — Защо ли тѣй направи? Види са че и него нѣкаквѣ си червей го е гризъ на сърдцето му.

Лакедемонскій царь Пазваній обичаше да са хвали за своите подвиги (борби). Веднѣжъ той помоли съ присмивателенъ начинъ поета Симониди да му каже нѣкои мѣдри и достопамятни изреченія; но поетътъ огади сичката гордостъ на Лакедемонеца и му отговори: «Смисли са че си човѣкъ».

Дюфенъ. Младій синъ на Лудовика XVI Дюфенъ са слави за остроумнитѣ си отговори. И паистина у едно седмо-годишно дѣте неможѣше да бѫде повече остроумie, повече разумъ, повече любознателност и повече въздигане на чувствата.

Единъ день били на расходка и, като го помѣмрали защо не върви изъ равнія пѣтъ, а отива да прѣскача отъ стърна по камънака, той отговори: «Това правъж съ моя си умъ за даса приучавамъ въ пѣтя на славата, що е се тѣй грѣзеливъ.»

Когато нѣкой си прочиташе отъ «Телемаха» и като стигна до тамъ, дѣто имаше питаніе: *Кой е най злочестій човѣкъ?* — Стой, Г-не, рекълъ му Дюфенчо, да ти обадя сега: «Най злочестій човѣкъ на свѣта е единъ добъръ царь, когато глѣда, че поданиците му нещажатъ да го слушатъ.» При този от-

говоръ, приличенъ на обстоятелствата, слушателите са просълзихъ.

Лудовикъ XVI. Единъ войникъ, повѣченъ у войната отъ буйнія си конь, налѣтѣлъ върху Лудовика който съ едно първо движение вдигналъ тоягата си да го удари. Войникътъ, отчаянъ отъ тѣзи обида, подаде на царя пищова си за масура и му каза: «Господарю! вѣй мя обезчестихте, сега не ми остава друго освѣнѣ живота, земете ми и него! Царътъ похвали тѣзи ми чувствителност, и на часа искара на високъ чинъ той юнакъ, кого погрѣшно обиделъ.

Явна Благодарность.

Ученичките отъ дѣвическото Бѣл. училище у Силистра сърдечно благодарятъ на родолюбивите Г-да Никола Д. Златаровъ и Харамбамъ В. Чизмаровъ за подарока имъ отъ 70 гр. книжки, съ което не малкоги наследчици къмъ учението.

Учителка

E. C. Векилова.

Силистра 2 Октомври 1872.

На 30 Септември Стоянъ Чакъровъ изъ селото Дивдѣдово (Ченгель), като отивалъ да вози съ колата си жито за Каспечанъ, на срѣдъ пѣтя отъ Шуменъ пада върху му трѣскавица и тамъ го свалила мѣртвъ.

Покойній бѣше най-ягката подпорка на Дивдѣдовското училище, дѣто помагаше, та настояваше за да са нарѣди хубаво и да са сбиратъ ученици и отъ околните села. Сичките селени, мало голѣмо, наедно съ учителя си и учениците, оплакватъ този добъръ човѣкъ, който бѣше единичакъ у Дивдѣдово. Въ лицето на покойника селото изгубва много, особено откъмъ училището, кое са лишава отъ най-ревностнія си попечител. Лека ти прѣсть, добрій човѣче, и Богъ да та удастой въ Царство Небесно!

Издатель — ступанъ Р. Бѣлсковъ.

طرنة ولايتى مطبعة سندة طبع أول منشد در
Руссе, въ печати. на Д. область.